

2017-09-29

YTTRANDE

Dnr M2017/01639/R

Miljö- och energidepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över promemorian med förslag till ändrade bestämmelser för vattenmiljö och vattenkraft, referens Dnr M2017/01639/R

Om promemorian antas enligt förslaget permanentas energiöverenskommelsen (EÖ) från juni 2016. I klartext betyder det att Luleälvarna har offrats. Därför kan varken promemorian eller förslaget godkännas i de delar som rör Luleälvarna.

Lule Älvdals Serviceorgan (LÄS) underkänner EÖ och lagförslaget

1. EU-direktiven kräver att berörda bygder kommer till tals. Vuollerimbygdens alla diarieförda initiativ för att skapa miljöåtgärder har negligerats från regionalt och centralt håll.
2. Beslutsfattande myndighetspersoner har från vattenkraftsindustrins lobbyister erhållit missvisande, ofullständigt och oriktigt beslutsunderlag.
3. Viktigt energipolitiskt beslut från juni 2016 som saknar tillräckligt bred politisk förankring, endast MP, S, KD, C och M.

Alla kraftverken efter Luleälvarna, 15 stycken som ägs av staten, producerar 20 % av all på vattenkraft baserad el i landet. Jokkmokks kommuns andel utgör ca 18 %. Under mer än 100 års tid har från kommunen levererats närmare 600 miljarder kWh till riket för folkhemmets utbyggnad. På 1950-talet placerade Kungliga Vattenfallsstyrelsen huvudkontoret för Luleälvsarbetena i Vuollerim, i bygden finns ovärderlig kunskap att ta till vara. **Enligt EU-direktiven ska de boendes röster efter berörda älvar höras och beaktas, vilket beträffande Luleälvarna ännu inte skett.**

Vuollerimbygdens Utvecklingsplan togs fram 2011 för att stoppa den i vattenkraftsexploaterings spår pågående utarmningen. Syftet var att skapa tillväxt. Hela Sverige Ska Leva hjälpte till att ta fram underlag. Hittills inget resultat pga de centrala och regionala beslutsfattarnas bristande intresse i frågan.

Vuollerimbygden/Lule Älvdals Serviceorgan (LÄS) har fortlöpande hårdbevakat EU-direktivens implementering alltsedan Miljö- och jordbruksutskottets offentliga utfrågning i Riksdagen inför fullsatt Förstakammarsal den 4 oktober 2011. Syftet har hela tiden varit förverkligandet av sysselsättningsskapande insatser i form av bl.a. turism i olika former.

Remissvar

Vuollerimgruppen/Lule Älvdals Serviceorgan, LÄS, (organisationsnummer 802476-1952) lämnar in Vuollerimbygdens yttrande. Det motiverar varför Energiöverenskommelsen juni 2016 med promemorian och tillkommande förslag inte kan godkännas i de delar som berör Luleälvarna.

Vattenkraftsindustrins lobbyister har, med statliga Vattenfall i spetsen, förmedlat missvisande, ofullständigt och oriktigt underlag avseende Luleälvarna till politiker, generaldirektörer, regering och

riksdag. Kommunerna Boden och Luleå har klarat sin ekonomi bra medan diametrala motsatsen gäller för Jokkmokk, landets största leverantör av el baserat på vattenkraft. För kommunen Jokkmokk har situationen resulterat i oacceptabla beslut som för Luleälvarnas inre delar i framtiden betyder fortsatt negativ utveckling i fråga om miljö och lokala utkomstmöjligheter.

Hur stämmer detta? Var vänlig bedöm det här yttrandet innan Promemorian med förslag beslutas! Det är nödvändigt att här ge en kort återblick. Det stora flertalet saknar kunskap om statens förvärv av Luleälvarna.

1957

Kungliga Vattenfallsstyrelsens löften i Vattenfalls informationsblad 1957 till bygden förpliktigar: "För Jokkmokks kommun innebär förverkligandet av utbyggnadsprogrammet ett betydande och stadigvarande ekonomiskt uppsving". Löften hölls initialt men bröts efter drygt 20 år.

- Beskedet 1957 bröt motståndet. Staten ville enbart använda kraften ur vattnets fallhöjd. Rätten att fiska och att få behålla båtplatserna fanns kvar. Win/Win för alla inblandade. Med god ekonomi följde utveckling av vård, skola, omsorg, osv. För lokala parter som under alla tider träffat avtal med handslag kunde inte tro att skrivna löften kunde svikas.

1982

I "Vuollerim förr och nu" utgiven 1982 av Valdemar Lundström och Skrivarförlaget/Norrbottens Bildningsförbund påtalas att det inte går att lita på Vattenfall.

- Kampen mot Vattenfall och besvikelsen när Vattenfall inte infriade i protokoll inskrivna villkor. Citat ur boken. *"I protokoll angavs att vattennivån i den spegeldamm som bildades av Vuollerimselet skulle vara konstant året om. Nivån skulle ligga i höjd med vegetationsgränsen i övre änden av selet. Några år senare driver Vattenfall med stöd av Vattendomstolen igenom tillstånd att vintertid sänka vattennivån två meter". "Därmed raseras hoppet att kunna spara selet som fiskevatten för befolkningen".*
- *"Detta var inte första gången som Vattendomstolen gick Kungliga Vattenfallsstyrelsens ärenden. Kanske inte så underligt, de hade samma arbetsgivare att tillfredsställa".*
- *"Att Jokkmokks socken betraktas som u-land är allom bekant. Därför borde regeringen se till, att delar av älvarnas avkastning stannar i bygden. Då kunde vi, trots att älvarna tystnat och fisken insjuknat, se framtiden ljusare".*

1988

I juni 1988 bildades Stiftelsen Lule älvdal (org.nr. 897001-6781) av Vattenfall plus kommuner gränsande till Luleälven för kompenserande landsbygdsutveckling i hårt drabbade efter hela älven.

- Tron på en blomstrande framtid förstärktes både av löften om ekonomiskt välstånd samt också tack vare bildandet av Stiftelsen Lule älvdal den 20 juni 1988 (org.nr. 897001-6781) som enligt ändamålsparagrafen skulle verka för **utveckling av älvdalens landsbygd**.
- **Vattenfall skulle agera operativt** genom att fungera som drivande motor. Syftet var att snabbt åstadkomma verkstad genom förverkligandet av uppgifterna i enlighet med ändamålsparagrafen. Löften som förblindade och invaggade bygdens befolkning i god tro.
- Ändamålsparagrafen är ambitiös. Vilket blev resultatet? Inget svar när LÄS har frågat.

2011

Miljö- och jordbruksutskottets offentliga utfrågning i Riksdagen inför fullsatt Förstakammarsal den 4 oktober 2011 om biologisk mångfald i rinnande vatten och vattenkraft.

- Vattenkraftsindustrins lobbyister tog den 4 oktober 2011 vara på chansen. De förmedlade vinklad, oriktig information för att vilseleda riksdag, regering, riksdagsledamöter, svenska folket och även representanter bland naturföreningarna om situationen kring Luleälvarna.

- Vattenkraftsindustrins lobbyister refererade till Vuollerim och Porjus som bevisbara exempel på god samverkan mellan bygd och vattenkraft. Man förteg byarnas kamp för att stoppa den i vattenkraftsexploateringens spår pågående utarmingen. Av protokollet från utfrågningen framgår att Kjell Jansson vd Svensk Energi från talarstolen i direktsänd TV till politiker, representanter från vattenkraftsberörda älvar och verksamheter inom landet samt till svenska folket förteg bygdens mångåriga kamp för att få miljö- och arbetsskapande insatser. Istället hänvisades till bl.a. Vuollerim som "ett bra samarbetsexempel". Jansson gav svenska folket en missvisande bild av lokala förhållanden. Citat ur protokollet "Rapporter från riksdagen 2011/12:RFR1 Biologisk mångfald i rinnande vatten och vattenkraft – En uppföljning".

Bakgrundsfakta för den ej insatte

Luleälvens huvudfåra är 45 mil lång och står för 20 % av landets på vattenkraft producerade el, 15 miljarder kWh per år. Av den produktionen motsvarar Jokkmokks andel ca 18 %. **En kassako för det statliga bolaget Vattenfall AB vars egentliga ägare är alla som bor i Sverige, dvs. ägaren består av 5000 jokkmokkare tillsammans med resten av svenska folket. Ägaren är m.a.o. inte regeringen.**

Vuollerimgruppen/Lule Älvdals Serviceorgan, LÄS, föreslår följande:

Det finns **ingen motsättning** från lokalbefolkningen i att fortsätta ta vara på Luleälvens enorma bidrag som elproducent. Lagförslaget som bl.a. Vattenfall lobbat fram aviserar att Sveriges egna miljömål (antagna av Riksdagen), och EU:s vattendirektiv, kommer att kringgås för Luleälven. Det finns inget annat skäl för detta än att Vattenfall på miljöns bekostnad vill få ut största möjliga vinst ur Luleälven. Detta ska även ställas mot att Vattenfall i första hand behöver stå till svars för givna löften till regionen. Vattenfall bör även utgöra gott exempel och ställa om till en kostnadseffektiv och modern hållbar vattenkraft. Det är även en moralisk anständighetsfråga.

Vi har idag Europas längsta torrlagda älv, 17 km i Lilla Luleälv nedströms Letsi kraftverk. Vattenfall talar om att miljöåtgärder i en reglerad älv ska, för att kunna genomföras, ge en väsentlig ekologisk effekt, men om åtgärderna samtidigt visar sig ha en stor negativ påverkan på elförsörjningen ska undantag tillämpas och åtgärderna utebli. På dessa grunder och utan bevis har Vattenfall lyckats övertyga lagstiftarna att i Luleälvarna ska det inte ske miljöåtgärder. Det är ett djupt orättfärdigt påstående som tillämpas för beslut utan faktaunderlag.

EU-ansökan för hjälp till storskalig miljörestaurering i Luleälven

Lokalbefolkningen har över åren bett att få göra en neutral utvärdering. Låt oss nu ta reda på dessa frågor genom att skriva en EU-ansökan för hjälp till storskalig miljörestaurering i Luleälven. LÄS är beredd om myndigheterna vill samverka, det finns fantastiska möjligheter till genomförandet av hållbar vattenkraft även för Luleälvarna om bara den politiska viljan finns. **LÄS begär att Vattenfall uppdras att följa Vattendirektivets krav, samt ges i uppdrag att släppa det vatten – som svensk egenfinansiering i en EU/LIFE-ansökan – som behövs för att nå kraven enligt HaV i vattenförekomster som är klassade som kraftigt modifierade vatten i Lilla Luleälv.**

För Vuollerimgruppen, Lule Älvdals Serviceorgan, LÄS

Kurt Lundström
Torpvägen 12
147 63 Uttran
[luleälv.se](mailto:kurt.lundstrom@mailbox.tele2.se)

luleriver.eu